

APPLICATION OF THE "THREE HOUSES" TECHNIQUE IN INDIVIDUAL AND GROUP WORK WITH CHILDREN

Abstract: This article presents the "Three Houses" technique, which is a communication tool applicable to a very wide range of cases in the practice of psychologists, social workers and educators. The clear administration protocol allows the tool to be used with individuals of different ages. Thanks to such a technique, specialists have the opportunity to "map" the current risks for the safety of the child or the examined person, to specify past events that had a negative or harmful impact, as well as future dangers through short statements made while working with the technique.

Author information:

Sevdzhihan Eyubova

Associate professor, PhD

Konstantin Preslavsky – University of Shumen

Faculty of Education

✉ s.eyubova@shu.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

three houses, application, children

Техниката „Трите къщи“ първоначално е замислена като метод за работа с деца, разработен от социалните работници Маги Грийнинг и Ники Уелд от Нова Зеландия [3]; [4]. Сама по себе си техниката „Трите къщи“ е инструмент за работа, но и е лесен и ефективен начин за обсъждане на силните страни, рисковете и надеждите в моменти от живота, които са свързани с нежелани промени, дискомфорт и стрес. В някои държави като САЩ, Канада, Великобритания, Ирландия, Нидерландия, Белгия, Япония, Австралия и др. „Трите къщи“ е част от препоръчителните инструменти от интегрираната рамка „Признаци на безопасност“. Тази рамка, известна също и като подход за работа, очертава начинът на провеждане на интервенции с деца и съдържа конкретни принципи на работа, правила за прилагане на подхода от специалистите, набор от инструменти за оценка и планиране, вземане на решения за това как да бъдат ангажирани децата и семействата, как и какви партньорски организации да бъдат включени в работата със семействата и децата. Подходът „Признаци на безопасност“ поставя детето в центъра на интервенцията и разглежда безопасността му като катализатор за промяна в поведението на членовете от семейството и обществото [5].

В същността си техниката „Трите къщи“ представлява инструмент за комуникация, приложим при много широк спектър от случаи в практиката на психолози, социални работници и възпитатели. Ясният протокол за работа позволява използването на инструмента при лица в различна възраст. Благодарение на подобна техника специалистите имат възможност да „картографират“ актуалните рискове за безопасността на детето или изследваното лице, да уточнят събития от миналото, които са имали негативно или вредно влияние, както и бъдещи опасности посредством кратки изявления.

Техниката включва в себе си основните области за работа на рамката „Признаци на безопасност“ като ги визуализира чрез трите къщи [4]. Тези области са [5]:

1. всичко, което предизвиква тревога (минали вреди, бъдещи опасности, рискове);
2. какво работи добре (силни страни и безопасност);

3. какво е необходимо да се направи (интервенции, които да се предприемат спрямо конкретния случай и нужди).

Прилагането на инструмента като част от груповата работа с ученици в начален етап също намира подкрепа от учителите. *Груповата работа улеснява и стимулира децата да изследват своята перспектива за света, да споделят емоциите си и да разберат, че не са сами в някои от трудните ситуации, които преживяват. На Фигура 1. е представена снимка от работата с техниката при ученици от начален етап, които в началото са работили самостоятелно, а в последствие обединяват къщите си в квартали.*

Фигура 1. Използване на техниката „Трите къщи“ при групова работа с деца в начален етап на образование (Снимка: личен архив)

Участието в групови форми на работа е много добра възможност за децата да преодолеят изолацията и да се уверят, че и други споделят техните преживявания или емоции. Редица проучвания подкрепят работата в група, особено препоръчително е този формат да се включи при прилагането на универсални програми за превенция на психичното здраве или образователни програми за развитие на компетентности от социално-емоционална сфера [1]; [2]. Така например Durlak и кол. представят мета-анализ въз основа на данните от 213 образователни програми, приложени при групи деца от предучилищна и начална училищна възраст, както и в гимназиален етап, при които се отчита значимо подобрение в социално-емоционалните умения, поведението и академичното представяне, в сравнение с контролните групи и индивидуалното приложение на подобни програми [1].

Фигура 2. Използване на техниката трите къщи при индивидуална работа с тийнейджър
(Снимка: личен архив)

Не всички деца откликват с лекота на работата в група и при тях ползите могат да се очакват при индивидуална работа (вж. Фигура 2), която създава възможности за редуциране на социалната тревожност, осигуряване на психологическа безопасност, подобряване на концентрацията и ги мотивира да се включат в дейностите.

Описания на всяка от трите къщи

• **Къщата на тревогите** - в тази къща се включват минали и настоящи физически наранявания, заболявания, неблагоприятни събития, психотравми, притеснения и проблеми, които могат да направят човек по-уязвим, до опасности и вреди като зависимости, или минали и настоящи преживявания на насилие, участие или излагане на престъпни дейности. Тревогите могат да включват и всичко, което предизвиква чувства на тъга, гняв, страх и срам, както и поведения, които повишават уязвимостта и риска от нараняване.

• **Къщата на хубавите неща** - изследва силните страни в живота на детето и помага да се идентифицират вътрешните и външните фактори, които подкрепят безопасността и благополучието. Често хубавите неща в живота на едно дете са ценни ресурси, особено в периоди на преход, уязвимост и тревога, и подкрепят развитието и осъществяването на цели и мечти. „Хубавите неща“ могат да включват както приятни преживявания и занимания, така и личностни качества като умението да се сприятеляваш, чувството за хумор, наличие на подкрепящи приятели или членове на семейството, редица сръчности, таланти или проява на старание при учене. При установяване на дефицити или липси в тази къща е препоръчително да се разгледа въвеждането на допълнителни ресурси, които да осигурят безопасност и възможност за постигане на благополучие.

• **Къщата на мечтите** - в някои източници също и „Къщата на надеждите и мечтите“ е свързана с това какво би искало детето да се случва в неговия свят, особено във връзка с актуалните му тревоги. Тази къща помага да се изгради разбиране каква е причината някой да иска да бъде различен в своя свят и какви биха могли да са неговите цели и стремежи около тази потребност. Именно благодарение на „Къщата и мечтите“ може да започне да се планира, да се формират решения и цели като се изгради една бъдеща картина на благополучие. При липсата на подобна перспектива детето може да остане „заседнало“, обезнадеждено и демотивирано. Такива са случаите при деца и млади хора, преживели тежка травма и може да имат затруднения да мислят дългосрочно или да имат цели и стремежи.

Въпреки, че авторите на този подход работят в областта на социалните услуги и закрила на детето, техниката “Трите къщи” е добър метод за комуникация и подкрепа на детето и възрастните в процеса на приемане на дадена ситуация. Към всяка къща могат да бъдат зададени помощни въпроси като описаните в **Таблица 1**.

Таблица 1. Помощни въпроси към всяка от трите къщи – къщата на хубавите неща, къщата на тревогите, къщата на мечтите

Описание на къщите	Примерни въпроси
<i>Къщата на хубавите неща</i> (това е къщата, в която си в безопасност, тук всичко е на мястото си, тук си спокоен, здрав)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Какво около теб и в живота ти харесва ?</i> • <i>Кои са важните неща, които имаш ?</i> • <i>Какво се случва добре ?</i> • <i>В какво успя ?</i> • <i>Има ли нещо, което промени и те радва ?</i> • <i>Как се чувстваш в тази къща ?</i> • <i>Как се грижиш за здравето си ?</i> • <i>Какво прави тази къща здрава, сигурна и хубава ?</i> • <i>Какви строителни материали имаш ?</i>
<i>Къщата на тревогите</i> (това е къща, в която се обсъждат теми като тревоги, опасности, наранявания, заболявания)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Какво те тревожи / притеснява ?</i> • <i>Как се чувстваш ?</i> • <i>Какво точно изпитваш към конкретни ситуации, хора, случки ?</i> • <i>Съществува ли някаква опасност за теб и каква ?</i> • <i>Какво прави тази къща тъжна, нестабилна, несигурна ?</i> • <i>Какви строителни материали имаш за тази къща?</i>
<i>Къщата на мечтите</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Какво искаш да се случи ?</i> • <i>Кои са мечтите ти ?</i> • <i>Какъв е идеалният вариант / идеалното решение ?</i> • <i>Какво можеш да направиш за мечтите си ?</i> • <i>От кого можеш да получиш помощ за сбъдването на мечтата си?</i> • <i>На какво се надяваш ?</i> • <i>Какво искаш да правиш ?</i> • <i>Какъв искаш да бъдеш ?</i> • <i>Какво искаш да е различно в живота ти ?</i> • <i>Ако утре се събудиш и всичките ти мечти се сбъднат, как би изглеждал живота ти ?</i>

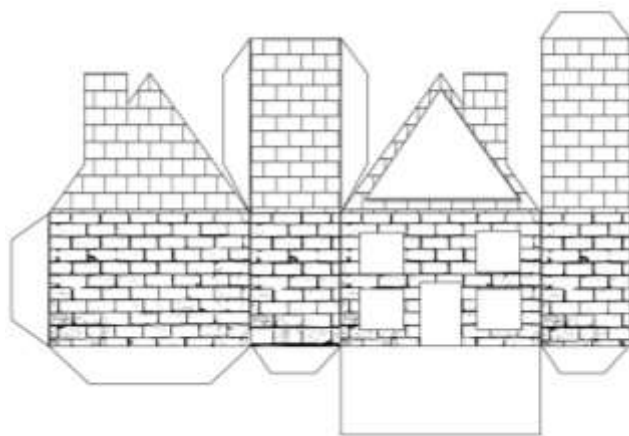
Техниката е изключително визуална и може да се прилага по няколко начина, както е и подходяща за начало на работната сесия, като се включи детето в рисуването на къщите или изработването им.

Варианти за работа с техниката „Трите къщи“

Първи вариант. Необходим е голям бял лист, формат А4 или кадастрон и различни материали за рисуване и украса. Инструкцията е лесна – да се нарисуват три къщи и да се надпишат като “къщата на хубавите неща”, “къщата на тревогите”, “къщата на мечтите”. Детето решава с коя къща да започне и каква да бъде подредбата – важно е в рисунката на къщата да има място за текст или за дорисуване на елементи, символи, фигури. По време на работата се задават въпроси за всяка къща.

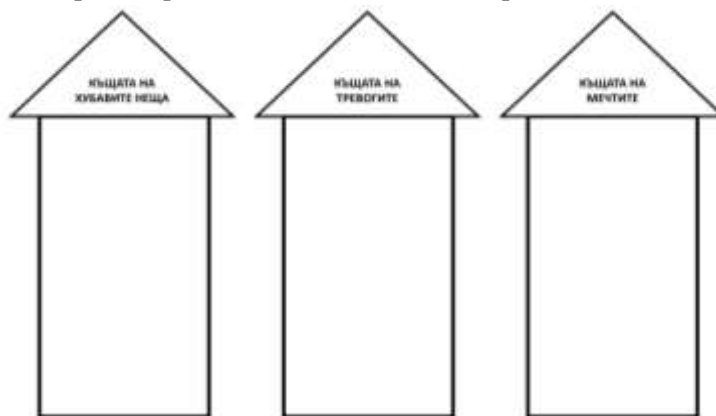
Втори вариант. Необходимите материали са същите като в предходния вариант, но се добавят ножица, лепило и стари списания или брошури с различни изображения. Детето рисува контури на трите къщи, след което избира изображения, снимки или картинки от списанията. Изрязва ги и ги подрежда, залепяйки ги във всяка от къщите и така се получава колаж от изображения.

Трети вариант. Необходим е шаблон на къща, който се разпечатва предварително три пъти. Всеки шаблон се подава на детето с инструкция за изрязване, сглобяване, украсяване, оцветяване, надписване. Представеният шаблон (вж. **Фигура 3**) позволява покривът на къщата да остане отворен и на отделни листчета детето да напише отговорите относно нещата, които харесва в ситуацията и да ги пусне в “къщата на хубавите неща”; всичко което го притеснява в “къщата на тревогите” и това, за което се надява да се случи в “къщата на мечтите”. Така всяка къща се превръща в кутийка, в която детето може да подреди мислите, чувствата и желанията си.

Фигура 3. Шаблон за работа по трети вариант на техниката

Четвърти вариант. Този вариант се препоръчва да бъде използван с юноши, а също и с възрастни. Необходим е предварително подготвен и разпечатан шаблон (вж. **Фигура 4**) на изображение на трите къщи, в които има достатъчно място за писане, попълване или апликиране с изображения, които репрезентират тревогите, добрите страни на ситуацията и очакванията, които изследваното лице проектира спрямо събитието, което преживява. Работата може да бъде подкрепена, чрез изброените вече помощни въпроси.

Фигура 4. Примерен шаблон за работа по четвърти вариант

Администрация на техниката и предоставяне на обратна връзка

Процедурата на техниката „Трите къщи“ включва получаване на информирано съгласие от детето и родителите, запознаване с етапите на работа, представяне на материалите за работа и разяснения за същността на всяка от трите къщи. От детето се иска разрешение за споделяне на материалите и информацията, която предоставя по време на работата. Възможно е да има информация, която притеснява детето и която то не желае да се споделя публично или с конкретни хора. Обикновено децата се радват да споделят с другите това, което са изработили или всяка информация, която ги засяга. При някои деца обаче могат да се появят тревоги или

страхове свързани с безопасността им и е добре да се обсъди с тях какво смятат, че може да се случи или какво ще им помогне да се чувстват по-спокойни. Необходимо е специалистът да наблюдава реакциите и поведението на детето и да ги протоколира надлежно. Представянето на изработеното от детето пред родители, пред други специалисти и заинтересовани страни често действа като катализатор, който помага на възрастните да погледнат на ситуацията, в която е детето, по различен начин и да се изправят пред проблемите по-открито.

Полезно е обратната връзка към родителите или заинтересованата страна да започне с „къщата на хубавите неща“ – това е важно за изграждането на една балансирана перспектива на ситуацията около детето и за създаване на работен съюз с родителите около положителните страни на живота. Добър подход е да се задават отворени въпроси на родителите или другите възрастни, които полагат грижи за детето, за да могат да споделят какви са техните представи относно това какво би описало детето като хубаво в живота си. По същият начин могат да се проследят вижданията на родителите и преди представянето на „къщата на тревогите“ и „къщата на мечтите“ – този подход за включване на родителите стимулира ангажираността им, а също така помага на специалистите, използващи техниката да се ориентират в нагласите и разбиранията на родителите относно перспективата на детето им.

Наблюденията, въпросите и отговорите, както и снимков материал или всичко изработено от детето следва да се запише в последователността на представяне. Информацията, която специалистът ще протоколира има значение за документиране и доказване на работата му по случая. Освен това в някои случаи ефектът върху възрастните, които се грижат за детето е много по-голям в сравнение с резултатите от редица стандартизирани психодиагностични методики. Техниката „трите къщи“ директно комунира гласа на детето, което оценява живота си от своята гледна точка, а не от гледната точка на възрастните. Личната история на детето се отразява през проекциите на тревогите, страховете, справянето с редица предизвикателства, а също и през отношенията с важните хора, които обичат и подкрепят детето. Техниката „трите къщи“ е и напомняне към всички да ценим това, което имаме, да се доверим на живота и да реализираме надеждите и мечтите, които имаме.

References:

1. Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: a meta-analysis of school-based universal interventions. *Child development*, 82(1), 405–432. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>
2. Payton, J. W., Wardlaw, D. M., Graczyk, P. A., Bloodworth, M. R., Tompsett, C. J., & Weissberg, R. P. (2000). Social and emotional learning: a framework for promoting mental health and reducing risk behavior in children and youth. *The Journal of school health*, 70(5), 179–185. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2000.tb06468.x>
3. Weld, N. (2008). The three houses tool: building safety and positive change. In M. Calder (Ed.) *Contemporary risk assessment in safeguarding children*, Lyme Regis: Russell House Publishing
4. Weld, N., Parker, S. (2010) Using the 'Three Houses' Tool Involving Children and Young People in Child Protection Assessment and Planning. Online: <http://www.partneringforsafety.com.au>